

Angie Cruz

Bir Bardak Suda Boğulmamak

İngilizceden Çeviren: Selen Ak

roman

BİLGİ YAYINEVİ

Angie Cruz

Angie Cruz, roman yazarı ve editördür. Son romanı *Bir Bardak Suda Boğulmamak*, 2024 Neustadt Uluslararası Edebiyat Ödülü'nde finalist olmuş, Aspen Words Edebiyat Ödülü'nde kısa listeye girmiş, Latino Kitap Ödülü / Isabel Allende En İlham Verici Kitap Ödülü'nde Altın Madalya kazanmış, Joyce Carol Oates Edebiyat Ödülü'nde uzun listeye girmiş ve *The New York Times*'in 2022'nin En Dikkat Çekici 100 Kitabı ve *The Washington Post*'un En Dikkat Çekici 50 Kurgu Eseri arasında yer almıştır. *Dominikli* adlı romanıyla, Women's Prize for Fiction finalisti olmuştur. Ödüllü edebiyat dergisi *Aster(ix)*'in kurucusu ve başeditörüdür. Aynı zamanda Columbia Üniversitesi'nde ders vermektedir.

Selen Ak

1982'de İstanbul'da doğdu. 2004'te İstanbul Üniversitesi Eski Yunan Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Aynı üniversitenin Eskiçağ Tarihi anabilim dalında yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamladı. 2010 yılından bu yana çeşitli yayınevleri için çeviri yapmaktadır.

*Metnin içinde geçen İspanyolca kelimeler olduğu gibi bırakılmış,
anlamları dipnotlarla verilmiştir.*

Nuestra comunidad'la¹ ve
sorunlarıyla ilgilenmeyi bilen
las madres, tías, vecinas y comadres'e²
ve *rechazo*³ edilenlere.

1) *Nuestra comunidad*: Topluluğumuz.

2) *Las madres, tías, vecinas y comadres*: Anneler, teyzeler, komşular ve yoldaşlar.

3) *Rechazo*: Ret.

KIDEMLİ İŞGÜCÜ PROGRAMI

New York, ABD

Kıdemli İşgücü Programı, kariyer danışmanlığı, iş fırsatları ve istihdamla ilgili benzer hizmetler sunmak için tasarlanmıştır. Katılımcıları, işgücü piyasasına yeniden hazırlayacak olan iletişim becerileri, mülakat teknikleri ve dakiklik gibi konuları kapsayan meslek öncesi eğitimlerin desteklenmesi amacıyla on iki hafta boyunca programa katılan herkes işsizlik ödeneği almaya devam eder.

Nihai raporda katılımcının işe hazır olup olmadığı değerlendirilir.

Nihai rapora ve referanslara dayanak sağlamış ya da sağlamamış olabilecek on iki seans ve belgeler aşağıdadır.

BİRİNCİ SEANS

Benim adım Cara Romero, kocam beni öldürmek istediği için bu ülkeye geldim. Öyle şaşkın şaşkın bakmayın. Kendimden bahsetmemi siz istediniz.

İzin verirseniz, başlamadan bir bardak su içebilir miyim? Ay evet. Teşekkür ederim. Neden mi bu kadar gerginim? Biliyorum biliyorum, yalnızca konuşuyoruz. Bu su şişeden mi acaba? Tadı size de tuhaf geldi mi? Gelmedi mi?

Daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştım. Hayatımın bu döneminde iş aramak zorunda kalacağım aklımın ucundan bile geçmezdi. *La Escuelita*'daki¹ *La Profesora*² bana yardım edeceğinizi söyledi. Siz *Dominicana*'sınız³ değil mi? Hakkımda bir şeyler öğrenirseniz bana iş bulabilirmişsiniz. Öyle mi? Ay, iyi o zaman çünkü işe ihtiyacım var. Fabrika 2007'de kapandı, Noel'den hemen önce. İnanabiliyor musunuz? Neredeyse iki yıldır çalışmıyorum.

Aslında *El Obama* gayet cömert davrandı. Fabrika kapandıktan sonra elli üç kez maaş çeki aldım, sonra *El Obama* on üç çek daha verdi, sonra yirmi tane daha. Başka seçeneği var mıydı ki? Yoktu. İş yok ki, fabrikam Kosta Rika'ya gitti! Bir daha da dönemeyecekler, biliyorsunuz. Üstelik sizinle görüşeceğim bu on iki haftadan sonra maaşım da kesilecek! Komşum Lulú'nun dediği gibi, *El Obama* iyi biri ama tanrı değil.

Ben şanslıyım çünkü elli beş yaşındayım. Bir dakika, elli beş mi dedim? Elli altı diyecektim! Saymayı bıraktım. Çünkü saymaya

1) *La Escuelita*: Okul.

2) *La Profesora*: Öğretmen.

3) *Dominicana*: Dominikli (kadın).

devam edersem vaktinden önce mezarı boylarım. Sizin Kıdemli İşgücü Programınıza katılmaya hak kazandım kazanmasına ama kıdemli sayılacak kadar yaşlı mıyım ki? Lulú'ya da söylediğim gibi, maaş alacak kadar kıdemli olabilirim ama *canas*¹ konusunda asla. Hıh!

La Escuelita'dan nasıl haberdar olduğumu mu merak ediyorsunuz? Tamam, anlatayım. Bir yıl önce devletten *La Escuelita*'ya başvurup ders almamız gerektiğini bildiren bir mektup aldık. Aksi takdirde işsizlik maaşımız kesilecekti. Ta Harlem'de olduğu için *La Escuelita*'ya gitmek istemedim. O yüzden ilk gün yerimden kıpırdayamadım. Yataktan çıkmak için büyük bir mücadele vermem gerekiyordu. Ben pek uyumam, en fazla bir-iki saat. O sabah *café*² mi bile içemedim. Âdeta giyinmeyi unuttuğum. Size de hiç böyle olur mu? Hani, en basit şeyler bile imkânsız gibi gelir? Ama şu da var ki, fabrikadaki işimden ayrılmıştım, on iki aydır ev kıyafetlerimle geziyordum. Kemerlerim, eteklerim, ceketlerim dolabın derinliklerinde kaybolup gitmişti.

Tanrı'ya şükür, Lulú beni almaya geldi. Bakın, ne diyorum, *La Escuelita*'nın ilk günü Lulú evde yaptığı, içine fındık ve çikolata koyduğu, fırından yeni çıkmış muzlu kekle kapımı çalıp, on beş dakikan var, dedi.

Benim yüzümden geç kalsın istemedim, o yüzden de elimi çabuk tuttum. Tek başıma *La Escuelita*'ya asla gitmeyeceğimi biliyordu Lulú. Bunun bedelini de ödeyeceğim ömrümün sonuna kadar, ben olmasam ne yapardın deyip duracak.

Ama merak etmeyin, beni Lulú'nun işe götürmesi gerekmeyecek, hayatla yüzleşmeye hazırım. Bakın, ceketlerime sığabilmek için kilo vermeye bile başladım. Üstümdeki yakışmış mı? Beğenirsiniz mi? Beğenmişsinizdir tabii.

Normalde kahverengi giymem. Benim rengim siyahtır. Saçlarım ve gözlerim siyah olduğundan siyah giyinince oldukça zarif

1) *Canas*: Beyaz saçlar.

2) *Café*: Kahve.

görünürüm. Üstümdeki kahverengi ceket Lulú'nun. Lulú saçlarını sarıya boyadığı için kahverengi ona yakışıyor. Yani, aslında evde kendi boyadığı için sarıdan çok *anaranjado*¹ oluyor. Ama yine de ona yakışıyor çünkü onun teni madeni para gibi. Parlak değil de eskimiş bir madeni para. Yaşı da daha elli dört. Teni ıslıl ıslıl parlaysın diye daha çok su içmesini söylüyorum ama dinlemiyor. Üstelik benden daha şişman. Ama önemli değil. İşimizi kaybettiğimizden beri hepimiz şişmanladık. Lulú benden daha çok şişmanladı. O kadar ki, bu ceket artık üstüne olmuyor, *faja*'yla² bile içine sığamıyor. Lulú *faja*'sını hiç çıkarmaz. Asla. Uyurken bile takar. Tamam, belki yatmadan önce bazen çıkarıyordur ama Lulú rüyalarında bile Coca-Cola *botella*'sı³ gibi görünmek ister. Ben ceketi deneyince yüzünün aldığı şekli görmeliydiniz: *Arrugada*⁴. Ama kıskançlık normal bir şey. Ben kıskanılmaya alışığım. Ceplerimde şekerle doğduğumu biliyorum.

La Escuelita'yı sevdim. Ufkumu epey açtı. Ama kolay değil. İlk derste, *La Profesora* bize hesap tutmayı öğretebileceğini söyledi. Bilgisayar kullanmayı, hatta İngilizce okuyup yazmayı da öğretebilirmiş! Hıh! Ben yirmi beş senedir, hayır, pardon, neredeyse yirmi yedi senedir bu ülkedeyim. İyi İngilizce konuşurum. Söylediklerimi anlıyorsunuz değil mi? Tamam. Ama İngilizce okuyup yazmak mı? *No me entra*!⁵ İngilizcede bir sözcüğü yazdığınız gibi okumuyorsunuz ki. Neden öyle? Gülüyorsunuz ama doğru söylüyorum.

La Profesora'ya –televizyondaki öğretmenler gibi boğazına kadar iliklenmiş bir *blusa*⁶ giymişti– yeni şeyler öğrenemeyecek kadar yaşlı olduğumu söyledim.

Hayır, Cara. Kendini verirsen, İngilizce yazmayı öğrenirsin. Sözüme inan. Üniversiteye bile gidebilirsin.

1) *Anaranjado*: Turuncu.

2) *Faja*: Korse.

3) *Botella*: Şişe.

4) *Arrugada*: Buruş buruş (oldu).

5) *No me entra*: Bana uygun değil.

6) *Blusa*: Bluz.

Hıh! Gülmekten altıma işedim. Doğal yolla bebek sahibi olan kadınlara olur bu. O yüzden çantamda yedek külot taşıyım, evden de asla yanıma günlük ped almadan çıkmam.

Sizin kaç çocuğunuz var? ¿Cómo?¹ Neyi bekliyorsunuz? Çocuk sahibi olmak istemiyor musunuz? Beni dinleyin: Yaşınız geçene kadar beklemeyin.

Lulú'ya göre insan hiçbir zaman hiçbir şey yapmak için geç kalmamıştır, özellikle de okumak için. Ona kalsa, komşumuz *La Vieja Caridad*² istese üniversiteye bile gidebilirmiş.

Kadın doksan yaşında! Çok manasız.

Ama neden olmasın, diyor Lulú. New York'ta ileri yaşta üniversiteye giden pek çok insan varmış.

La Vieja Caridad gibi doksanıma kadar yaşadığımı düşünsenize. Üniversiteye gidebilirdim, sonra bir yirmi yıl da *una oficina*'da³ falan çalışırdım.

Dominik Cumhuriyeti'nde ilerleme kaydetmek kolay değil ama *La Escuelita* bana New York'ta hayal kurabileceğimi düşünürtüyor. Bir sürü yeni şey öğrendim. Artık bir e-posta adresim bile var. Biliyor muydunuz?

Lulú'nunki Lulu175, benimki de Carabonita⁴.

Hola Lulú. ¿Cómo estás? Soy yo, Cara.⁵

Ding! Bilgisayar bize e-posta geldiğini bildirir.

Hola, cabroncita! Soy yo, Lulú.⁶

Ding!

*Cabroncita*⁷ değil, Carabonita!

Biliyorum, *cabroncita*.

Ding! Ding! Ding!

1) *Cómo*: Nasıl.

2) *La Vieja Caridad*: İhtiyar Caridad.

3) *Una oficina*: Bir ofis.

4) İspanyolca "Cara bonita", "güzel yüz" anlamına geliyor, karakterin ismi Cara olduğundan bir kelime oyunu yapıyor.

5) *Hola Lulú. ¿Cómo estás? Soy yo, Cara*: Merhaba Lulú. Nasılsın? Benim, Cara.

6) *Hola, cabroncita! Soy yo, Lulú*: Merhaba küçük şıllık! Benim, Lulú.

7) *Cabroncita*: Küçük şıllık.